

Skønheden i Marrakeshs gemte haver er legendarisk. Haverne er skabt som et levende billede på paradys, og den mest berømte er Jardin Majorelle, som tilhørte den franske modeskaber Yves Saint Laurent.

Skjulte paradishaver i MARRAKESH

Kaktussamlingen i Jardin Majorelle er genetableret af Yves Saint Laurent, som har bragt den smukke have tilbage til tidligere tiders pragt.

D en eksotiske souk og følelsen af at være havnet i en svunden tidslomme fra 1001 nat er, hvad de fleste forbinder med Marrakesh. La ville rose kaldes den marokkanske kongeby også, hvis rosa lerstenshuse har fået deres farve fra Atlasbjergenes rød-mende jord.

Haverne er en vigtig del af byens identitet, selv om de ikke altid er lige lette at få øje på. Ofte gemmer de sig bag høje mure og anonyme husvægge og opdages gradvist, ligesom den labyrintiske medina.

Hvor de frodige, engelske haveanlæg typisk er skabt for at være ét med naturen, og de franske og italienske imponerer med deres elegante planlægning, er de arabiske haver skabt for at vække alle sanser. De er ofte små og intime og ladet med forskellige dufte og synsindtryk, der akkompagneres af lyden af en fontænes rislende vand. Som et levende billede på paradys er haverne skabt til fordybelse og refleksion.

I Koranen beskrives paradishaven også som et sted med 'floder af vand som aldrig er dårligt, floder af mælk, hvis smag aldrig ændres, floder af vin som er behagelig at drikke, floder af ren honning og alle mulige slags frugter...'

FROKOST I DET GRØNNE

I Marrakesh forstærker kontrasten til byen og den tørre ørken sansindtrykkene. Ikke mindst når haven er midtpunkt i en traditionel *riad* – et elegant byhus i medinaen.

I den traditionelle arabiske have symboliserer fire parterter de fire årstider, mens kronen på værket er et mosaikdekoreret bassin eller en fontæne, hvor der flyder blomsterblade. ▶

Øverst t.h. Det rindende vand er et must i den arabiske have, der er skabt til refleksion og fordybelse.

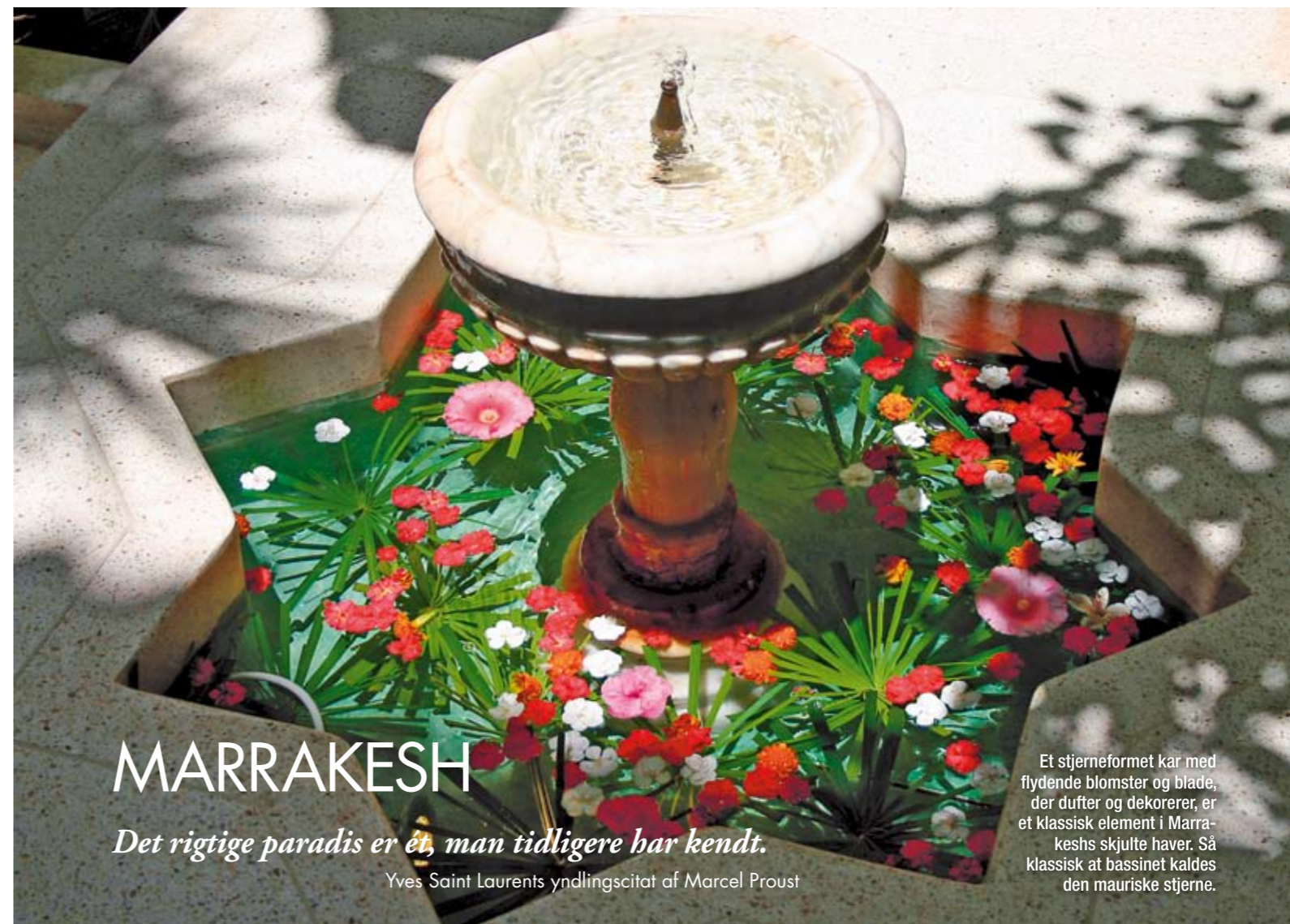
Typisk parti fra La ville rose, som Marrakesh også kaldes på grund af husenes røde lerfarve. ▶

AF CAMILLA ALFTHAN
FOTO: CAMILLA ALFTHAN,

Den indre gård er typisk for den elegante arabiske riad eller byvilla. Her er søjlegangen i en privat villa draperet med bløde stoffer, der holder sollyset fra gårdhaven ude.

MARRAKESH

Det rigtige paradys er ét, man tidligere har kendt.

Yves Saint Laurents yndlingscitat af Marcel Proust

Et stjerneformet kar med flydende blomster og blade, der dufter og dekorerer, er et klassisk element i Marrakeshs skjulte haver. Så klassisk at bassinet kaldes den mauriske stjerne.

Alle riadens vinduer vender ud mod gårdhaven, hvilket har fået forfattere til at skildre den som en hemmelig, fredfyldt oase, uberørt af omverdenens daglige kamp.

I de seneste årtier har haverne imidlertid været i stærkt forfald, da de lokale flytter ud af medinaen og ind i den nyere bydel, La Ville Nouvelle, der blev bygget af de franske koloniherrer. Til gengæld køber og istandsætter især franskmændene i dag de gamle riads og deres haver.

Flere af dem er omdannet til hoteller eller restauranter, og man har som rejsende fri adgang til at besøge dem.

En af de mange stemningsfulde haver ligger således i Dar Moha, der en overgang tilhørte modeskaberer Pierre Balmain. I dag hører stedet til én af byens bedste restauranter, som bogstavelig talt fuldender billedet på den paradisiske overflod.

Marokkanske specialiteter som pastilla, tajnes og couscous serveres i moderne fortolk-

ninger af den schweizisk skolede køkkenchef Mohammed Fedal og ledsages af lokale vine. Portionerne er overdådige, som det er kulturen i den arabiske kultur. Som gæst skal man aldrig spise op – dette vil opfattes som en alvorlig mangel på savoir vivre.

PARK MED HOTEL

Betegnelsen have er dog ikke altid ensbetydende med en lille, intim have. Tre seværdige åndehuller, der i virkeligheden er store parkområder på adskillige hektar, er L'Agdal, La Palmeraie og Menara.

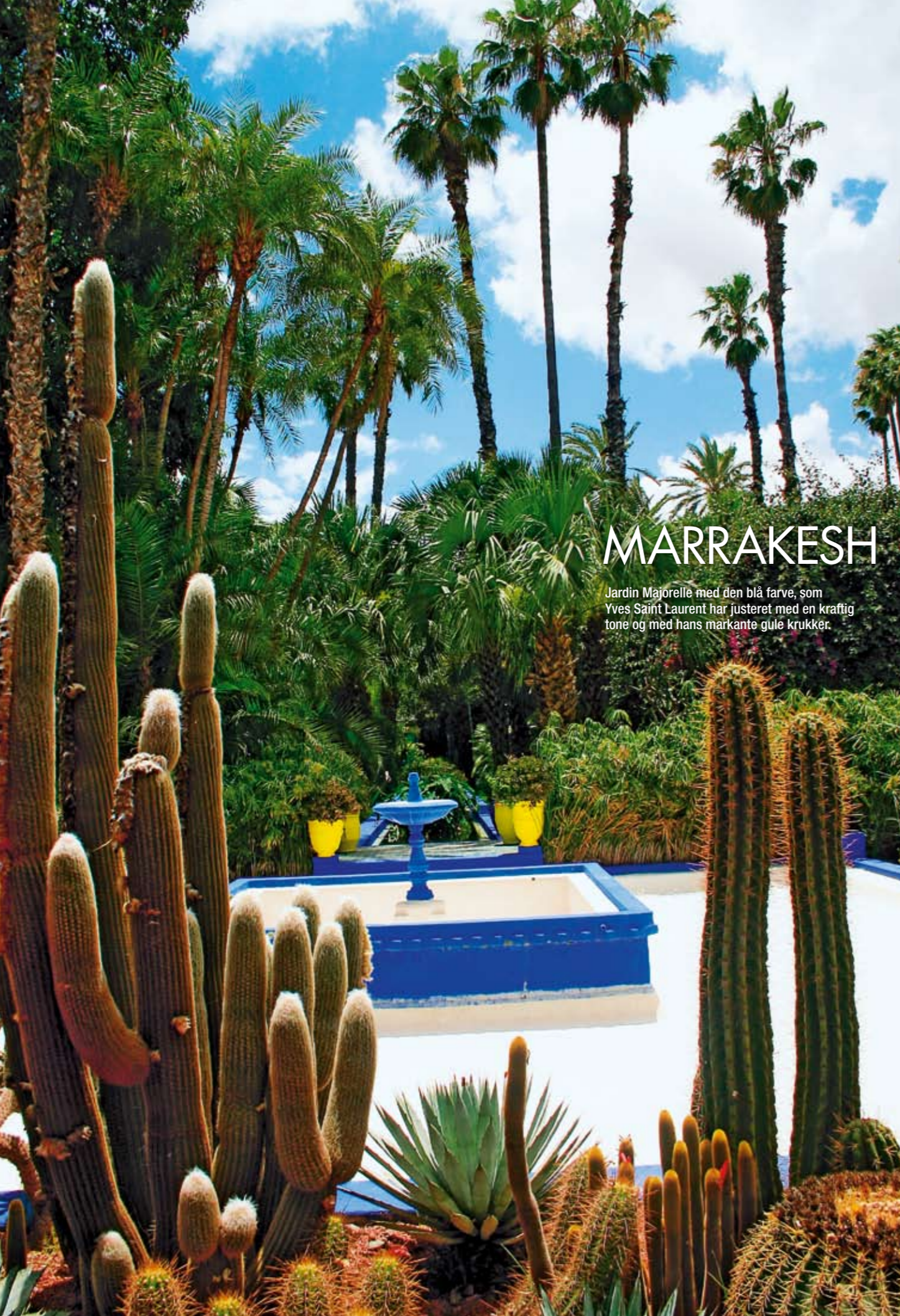
Mens L'Agdal er omkranset af en flere kilometer lang mur og beplantet med palmer, frugttræer og olivenlunde, er det palmerne, som dominerer i La Palmeraie, der til dels er omdannet til en eksklusiv golfklub. I Menaras strenge, geometriske planlægning er det centrale punkt et enormt bassin, der også fungerer som opbevaring af smeltevand fra bjergene.

Luksushotellet Mamounia, der indtil 1923 var et kongeligt palads, har også en af Marrakeshs mest gennemførte haver med udsigt over de sneklædte Atlasbjerge.

Winston Churchill malede her flere af sine billeder fra sin balkon, som han kaldte for 'det smukkeste sted på jorden'. Foruden en rig fauna med tusindvis af forskellige blomster, buske og træer fordelt på ikke mindre end 15 hektar er Mamounia selvforsynende med sin egen køkkenhave. Efter en omfattende renovering af dekoratøren Jacques Garcia er hotellet genåbnet, og som besøgende kan man nyde stedet og en gåtur eller en drink på terrassen Bar du Soleil.

MAJORELLES LEVENDE KUNST

Kunstnere har altid været draget af skønheden i Marrakeshs haver. Den smukkeste af dem alle er skabt af den franske kunstmaler Jacques Majorelle, som slog sig ned i byen i 1922. Majorelles malerier var inspireret af de ▶

MARRAKESH

Jardin Majorelle med den blå farve, som Yves Saint Laurent har justeret med en kraftig tone og med hans markante gule krukker.

stærke farver fra det afrikanske kontinent, og det er farven blå, som karakteriserer hans mest berømte værk: Jardin Majorelle i Gueliz-kvarteret i Marrakesh.

For at skabe et levende kunstværk bestilte Majorelle eksotiske vækster fra hele verden – i alt 1.800 forskellige slags kaktusser, 400 palmetræer, tropiske blomster, banantræer og enorme bregner. Franskmanden var så ihærdig, at han ikke engang tøvede med at give et af sine malerier i bytte for en ny og sjælden kaktus.

Som det hør og bør sig i de arabiske haver, spiller vandet også en central rolle i Majorelles have, og allerede i indgangen mødes man af et traditionelt mosaikbassin.

Mest iøjnefaldende er et rektangulært, blå-malet bassin foran hans modernistiske atelier fra 1931, som kan minde om et bygningsværk af Corbusier.

I 1947 åbnede Majorelle haven for offentligheden, og otte år senere flyttede han endegyldigt tilbage til sit hjemland efter en alvorlig trafikulykke.

Haven groede til og var til sidst ved at forsvinde. I 1980 blev den overtaget af en bygherre, som ville forvandle den til et boligkompleks. Redningen kom fra en uventet side.

MODEKONGENS LEGEPLADS

Siden 1960'erne havde den franske modeskaber Yves Saint Laurent og hans partner Pierre Bergé haft hus i Marrakesh, og Majorellehaven, som på det tidspunkt var temmelig ukendt, var ét af parrets foretrukne steder. Da de hørte om planerne, arbejdede de hårdt for at bevare Jardin Majorelle som

den kulturskat, den er. Missionen lykkedes, ved at de overtog haven.

Et nyt vandingsystem blev installeret, og parret købte den tyske amatørbotaniker Hans Thiemanns samling af kaktus, hvor hver enkelt plante fremstår som en individuel skulptur.

I det aflange bassin, der er omkranset af blomster, banantræer og palmer, er der plantet åkander, lotusblomster og papyrus. Altsammen i nøje planlagte kompositioner der understreger hver enkelt plante.

Majorelles atelier, der ligger for enden af haven, er omdannet til et museum med islamisk kunsthåndværk, som Saint Laurent og Bergé har samlet igennem årene. Her er blandt andet broderede kaftaner og smykker fra berberne, fajanse fra Fès, Mekhnès og Coran, antikke træmøbler og tæpper fra Rabat og Atlasbjergene.

Saint Laurent overtog desuden det tilstødende hus, som han døbte Villa Oasis og indrettede i traditionel marokkansk stil.

Hvad mange ikke ved er, at han også bidrog med sin egen farvepalet i Majorellehaven. Han placerede citrongule blomsterkrukker på strategiske steder og ændrede Jacques Majorelles berømte blå farve til en kraftigere og mere intens end den oprindelige 'bleu Majorelle'.

»I årevis har jeg fundet en udtømmelig kilde af inspiration i Majorelles have, og jeg har ofte drømt om dens farver, som er unikke,« sagde Yves Saint Laurent, da han var tilbage i Paris i sit atelier. Jardin Majorelle blev også bogstavelig talt hans egen paradishave. Efter hans død sidste sommer strøede Bergé hans aske i haven. □

Restauranten i Dar Moha er indrettet, så gæsterne kan nyde havens overdådige scenerier, mens de spiser.

REJSETIPS

Jardin Majorelle, Avenue Yakoub El Mansour, Gueliz, tlf. +212 02431 3047
Haven er åben alle dage fra kl. 8 til 17.30, i sommerhalvåret tom. kl. 18, og under ramadan fra kl. 9-17.

www.jardinmajorelle.com

Dar Moha, 81, rue Dar El Bacha. Tlf. +212 02438 6400

www.darmoha.ma

Mamounia, avenue Bab Jhid. Tlf. +212 052438 8600

www.mamounia.com

Majorelles have kan stadig inspirere kunstnere med sine stærke farver og elegante scenerier.